

ฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ

วรนุช เตียวตระกูล *

ประวัติ

หอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ เดิมมีชื่อว่า หอสมุด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2516 โดยรองศาสตราจารย์นายแพทย์จงดี สุขดมยา ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชารังสีวิทยา ได้ไปติดต่อขอหนังสือตำราทางการแพทย์จากโรงพยาบาล Fifth Field ซึ่งเป็นโรงพยาบาลของทหารอเมริกัน ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท ทางโรงพยาบาล Fifth Field ก็ยินดียกให้ เพราะในขณะนั้นรัฐบาลอเมริกันมีนโยบายจะถอนฐานทัพกลับ ดังนั้นทางคณะแพทยศาสตร์จึงได้นำหนังสือมาเป็นจำนวนหนึ่งซึ่งมากพอสมควร คณะที่คณะแพทยศาสตร์ขณะนั้นคือ นายแพทย์เกษม ลิ้มวงศ์ ได้ขอยืมที่ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดเป็นห้องสมุดเล็ก ๆ มีขนาดเนื้อที่ประมาณ 20 ตารางเมตร ในขณะนั้นยังไม่มีบรรณารักษ์ที่จะดำเนินงาน งานห้องสมุดจึงอยู่ในความดูแลของอาจารย์พยาบาลคือ คุณพรพิมลเพรา สุชาติานนท์ หนังสือที่ได้มาก็ยังไม่ได้จัดหมวดหมู่ แต่อาจารย์พยาบาลซึ่งมีความรู้ทางการแพทย์ได้แยกหนังสือเหล่านั้นออกเป็นตู้ ตามสาขาวิชาการทางการแพทย์อย่างคร่าว ๆ

ต่อมาในปี 2518 ทางคณะแพทยศาสตร์ได้ไปขอยืมตัวบรรณารักษ์จากหอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้โอนมาทำหน้าที่บรรณารักษ์ เพราะขณะนั้นหนังสือเริ่มมีมากขึ้น นักศึกษาและอาจารย์แพทย์จะใช้หนังสือก็มีปัญหา เพราะหาหนังสือไม่เจอ เนื่องจากว่าไม่มีการจัดหมวดหมู่ตามระบบสากล และไม่มีการจัดระบบการบริหารงานอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการบรรณารักษศาสตร์

ในปี 2519 คุณวรนุช เตียวตระกูล บรรณารักษ์จากหอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้โอนมาปฏิบัติราชการในตำแหน่งบรรณารักษ์ และรับผิดชอบงานห้องสมุดมาตลอด

* บรรณารักษ์ 6 รักษาการหัวหน้าฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย-

ปี พ.ศ. 2522 ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ได้ย้ายจากที่ทำการชั่วคราวบริเวณตึกวิศวกรรมศาสตร์ มาอยู่ที่บริเวณชั้น 3 ของตึกอาคารบริหารคณะแพทยศาสตร์ ซึ่งมีเนื้อที่กว้างขวางกว่าเดิม จาก 20 ตารางเมตร เป็น 1,000 ตารางเมตร

ปี พ.ศ. 2529 เดือนกันยายน ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ได้ย้ายจากบริเวณชั้น 3 ของตึกอาคารบริหารคณะแพทยศาสตร์ มาอยู่ที่ตึกอาคารเรียนรวม และหอสมุดซึ่งมีเนื้อที่กว้างกว่าเดิมจาก 1,000 ตารางเมตร เป็น 2,042 ตารางเมตร จุที่นั่งอ่านได้ 250 ที่นั่ง

ปี พ.ศ. 2532 ได้มีการจัดตั้งสำนักวิทยบริการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จึงได้รวมมาเป็นฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยโอนบุคลากรห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มาสังกัดฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ แต่การบริหารงานบุคคล การดูแลรักษาคณะแพทยศาสตร์มาสังกัดฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ กำล้างเพิ่ม การของบประมาณประจำปี คณะแพทยศาสตร์ยังคงดำเนินการอยู่เช่นเดิม เว้นแต่งบประมาณหมวดวัสดุ ค่าวัสดุวารสาร และตำราเรียน ส่วนกลางมหาวิทยาลัยเป็นผู้ของบประมาณประจำปี โดยมหาวิทยาลัยจะได้มีคำสั่งให้คณะแพทยศาสตร์ดูแลอย่างเป็นทางการต่อไป¹

การบริหารงาน

หอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีฐานะเป็นฝ่ายหนึ่งในสำนักวิทยบริการ ในทางปฏิบัติขึ้นตรงต่อรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะแพทยศาสตร์

หอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ แบ่งหมวดงานย่อยเป็น 7 หมวดงาน ได้แก่

1. หมวดบริหาร
2. หมวดพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด
3. หมวดวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ
4. หมวดบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
5. หมวดวารสาร

¹ รายงานการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักวิทยบริการ วันที่ 4 สิงหาคม 2532 ณ ห้องประชุม 2 สำนักงานอธิการบดี (อาคารใหม่) วิทยาเขตหาดใหญ่.

2. วารสาร วารสารฉบับใหม่และวารสารเย็บเล่ม จัดเรียงไว้บนชั้นเรียงตามลำดับชื่ออักษรของวารสาร ส่วนวารสารที่ยังไม่ได้เย็บเล่ม จัดเก็บไว้ในห้องวารสารล่วงหน้า ปัจจุบันห้องสมุดมีวารสารจำนวน 923 รายการ แบ่งเป็นภาษาไทย 198 รายการ และภาษาอังกฤษ 725 รายการ และวารสารเย็บเล่มประมาณ 9,857 เล่ม

นอกจากนี้ห้องสมุดได้จัดหา Index Medicus หรือดัชนีวารสารทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นคู่มือช่วยค้นหาบทความในวารสารภาษาต่างประเทศตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน งานวารสารยังได้จัดทำดัชนีวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย จำนวนประมาณ 85 รายการ เพื่อความสะดวกในการค้นหาบทความในวารสารภาษาไทยอีกด้วย

3. สื่อทัศนวัสดุ ห้องสมุดได้พยายามจัดหาและให้บริการสื่อทัศนวัสดุอุปกรณ์ในหลายรูปแบบ ปัจจุบันห้องสมุดมีเทปบันทึกเสียงทางวิชาการประมาณ 747 รายการ ไมโครฟิล์มประมาณ 60 รายการ สไลด์ประมาณ 307 รายการ เทปวิดีโอ 509 รายการ และยังได้จัดเครื่องฉายสไลด์ระบบซีโคไนท์ไว้ให้บริการภายในห้องสมุด

4. หนังสือพิมพ์ ห้องสมุดออกรับหนังสือพิมพ์ไทย จำนวน 6 รายการ และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ 1 รายการ

บริการสำหรับผู้ใช้อห้องสมุด

เนื่องจากห้องสมุดเป็นหน่วยงานบริการด้านวิชาการ งานบริการจัดว่าเป็นหัวใจสำคัญของงานห้องสมุด ห้องสมุดได้จัดบริการต่าง ๆ ไว้สำหรับผู้ใช้นี้

1. บริการให้ยืมและรับคืนหนังสือและวารสาร ห้องสมุดจะเปิดบริการให้ยืมและคืนหนังสือตามกำหนดเวลา คือ

วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 07.30 - 21.00 น.

วันเสาร์ เวลา 09.00 - 16.00 น.

วันอาทิตย์ และวันหยุดราชการ ปิด

ผู้ที่ต้องการยืมหนังสือและวารสาร ต้องทำบัตรสมาชิกห้องสมุด และนำหนังสือไปยืมกับเจ้าหน้าที่เพื่อให้ประทับตราวันกำหนดส่งให้ และนำหนังสือมาคืนตามกำหนดที่เจ้าหน้าที่รับคืน

2. บริการหนังสือสำรอง เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น หนังสือสำรองมี 2 ประเภทคือ หนังสือสำรองที่อาจารย์ผู้สอนในกระบวนวิชาใดวิชาหนึ่งสั่งจองหนังสือ ตำรา หรือสิ่งพิมพ์ที่ใช้ประกอบ

การสอนไว้ให้นักศึกษาได้ใช้โดยทั่วถึงกัน หนังสือสำรองอีกประเภทหนึ่ง เป็นหนังสือที่ห้องสมุดกำหนดให้มีการสำรองไว้ เนื่องจากในบางครั้งบางเวลาจำนวนหนังสือมีไม่เพียงพอ เพราะมีผู้ต้องการใช้มากกว่าจำนวนหนังสือ

3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ในกรณีที่ผู้ใช้ห้องสมุดมีปัญหาเกี่ยวกับการค้นคว้าในห้องสมุด บรรณารักษ์จะช่วยแนะนำแก้ไขปัญหาให้

4. บริการยืมระหว่างห้องสมุด ห้องสมุดจัดบริการยืมหนังสือและสิ่งพิมพ์จากห้องสมุดอื่นไว้ในกรณีที่ห้องสมุดไม่มี ปัจจุบันห้องสมุดจัดบริการยืมกับห้องสมุดอื่น ในต่างจังหวัด เช่น หอสมุดศิริราช ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น โดยห้องสมุดใช้วิธีขอยืมเอกสารให้และคิดค่าใช้จ่ายกับผู้ขอบริการ

5. บริการจัดทำบรรณานุกรม คือการจัดทำรายชื่อหนังสือ บทความวารสาร หรือวัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดอื่น ๆ โดยนำรายชื่อดังกล่าวมาเรียงไว้อย่างมีแบบแผน และให้รายละเอียดเกี่ยวกับผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์หรือวัสดุเหล่านั้น บริการนี้ห้องสมุดจัดทำขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้ที่ขอมาเป็นรายบุคคล

6. บริการถ่ายเอกสาร แยกเป็น 2 ประเภทคือ บริการถ่ายเอกสารของห้องสมุดในประเทศและบริการถ่ายเอกสารจากต่างประเทศ ซึ่งมีแหล่งที่ห้องสมุดติดต่อคือ ห้องสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (NLM) องค์การอนามัยโลก (WHO) และ Southeast Asian Medical Information Center (SEAMIC) ทั้งนี้ผู้ขอบริการไม่ต้องเสียค่าบริการใด ๆ ทั้งสิ้น สำหรับการขอถ่ายเอกสารจาก SEAMIC

7. บริการสั่งซื้อหนังสือและวารสารทางการแพทย์ให้อาจารย์และผู้ใช้ห้องสมุดเป็นรายบุคคล

8. บริการค้นข้อมูลสารนิเทศทางการแพทย์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์จากฐานข้อมูลสำเร็จรูป CD-ROM Medline ซึ่งสามารถค้นข้อมูลย้อนหลังไปจนถึงปี 1982

เครื่องมือที่ช่วยในการค้นหาทรัพยากรห้องสมุด

เพื่อประหยัดเวลาและทำให้การค้นคว้าวิจัยของผู้ใช้ห้องสมุดสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น ห้องสมุดได้จัดหาและทำเครื่องมือช่วยค้น ดังนี้

1. บัตรรายการหนังสือ จะช่วยให้ทราบว่าในห้องสมุดมีหนังสืออะไรบ้าง และอยู่ที่หมวดหมู่ใด

บัตรรายการของห้องสมุดแยกออกเป็น 4 ประเภท คือ บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรเรื่อง และบัตร
 แจกหมู่ โดยเรียงตามลำดับอักษรของผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และเรื่อง ตามลำดับ ส่วนบัตรแจกหมู่เรียงตาม
 ลำดับของเลขเรียกหนังสือ

2. ดัชนีวารสารการแพทย์ภาษาไทย ห้องสมุดจัดทำบัตรดัชนีวารสารการแพทย์ภาษาไทย
 แบ่งได้ 3 ประเภท คือ บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง และบัตรเรื่อง ซึ่งจะบอกหัวเรื่องเป็นภาษาอังกฤษด้วย

3. วารสารดัชนีบรรณานุกรม วารสารดัชนีทางการแพทย์ที่ใช้ชื่อเป็นประจำในการค้นหา
 บทความทางการแพทย์คือ Index Medicus ซึ่งเป็นคู่มือค้นหาบทความที่เขียนลงในวารสารการแพทย์
 ทั่วโลก มีทั้งฉบับรายเดือนและฉบับรวมเล่มรายปี วารสารดัชนีนี้จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือส่วนที่เป็น
 Bibliography of Medical Reviews (Subject Section) ส่วนหัวเรื่องและส่วนผู้แต่ง

แต่ละรายการให้รายละเอียดทางบรรณานุกรมไว้ครบถ้วน ตั้งแต่ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร เล่มที่
 หน้า เดือนและปีของวารสาร

4. บัตรทะเบียนวารสาร เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ทราบว่าห้องสมุดมีวารสารชื่อใดบ้าง แต่ละชื่อ
 มีฉบับไหนบ้าง มีฉบับเยี่ยมเล่ม หรือยังเป็นเล่มปลีก

5. เครื่องคอมพิวเตอร์ต่อพ่วงกับเครื่อง CD-Player สำหรับค้นข้อมูลสารนิเทศจากฐาน
 ข้อมูลสำเร็จรูป CD-ROM Medline ซึ่งสามารถค้นข้อมูลปัจจุบันและย้อนหลังไปจนถึงปี 1982

งบประมาณ

- ได้ 3 ทาง
1. งบประมาณจากส่วนกลาง
 2. งบประมาณสนับสนุนจากคณะแพทยศาสตร์
 3. เงินดอกเบี้ยจากเงินทุนต่าง ๆ ซึ่งมีผู้บริจาค

งบประมาณ 3 ปีซ้อนหลัง

งบประมาณที่ได้รับจัดสรร

งบประมาณ	ปี 2532	ปี 2531	ปี 2530
1. ค่าตำราเรียน งบประมาณ	191,729.02	182,199.00	192,212.00
ค่าวารสาร จากส่วนกลาง	1,202,403.00	1,050,200.00	800,000.00
2. งบประมาณสนับสนุนจาก คณะแพทยศาสตร์	1,187,940.82	634,405.87	571,066.26
รวม	2,582,072.84	1,866,804.87	1,563,278.26

คอกเบี้ยเงินยืมต่าง ๆ มี	- เงินยืม Dr.Stockle	เงินต้น	10,000.00 บาท
	- ยืม พญ.เจษฎา หาญเชล	เงินต้น	25,000.00 บาท
	- ยืม TPAA	เงินต้น	6,545.00 บาท

สถิติ 3 ปีซ้อนหลัง

วัสดุทางการศึกษาและอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา	ปี 2532	ปี 2531	ปี 2530
1. <u>หนังสือ</u>			
ตำราทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ สุขภาพ ภาษาไทย (เล่ม)	6,790	5,500	5,102
ตำราทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ สุขภาพ ภาษาอังกฤษ (เล่ม)	12,648	11,292	10,630
2. <u>วารสาร</u>			
วารสารภาษาไทย (รายการ)	204	185	160
วารสารภาษาอังกฤษ (รายการ)	725	652	658

วัสดุทางการศึกษา และอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา	ปี 2532	ปี 2531	ปี 2530
3. <u>โสตทัศนวัสดุ</u>			
แผ่น (รายการ)	747	656	573
สไลด์ (รายการ)	307	280	262
ไมโครฟิล์ม (รายการ)	56	56	56
เทปวีดิทัศน์ (รายการ)	509	310	220
4. <u>หนังสือพิมพ์</u> ภาษาไทย (ชื่อ)	6	4	4
ภาษาอังกฤษ (ชื่อ)	1	1	1

งานบริการ	ปี 2532	ปี 2531	ปี 2530
1. ให้บริการห้องบรรยาย/ห้องประชุม(ครั้ง)	1,208	484	729
2. ผู้ใช้บริการห้องสมุด	114,433	107,341	90,033
3. การขืมหนังสือ	65,319	59,170	50,618
4. การขืมวารสาร	12,133	13,056	11,187
5. บริการขอถ่ายเอกสารระหว่างห้องสมุด ภายในประเทศ	2,467	1,481	2,571
6. บริการขอถ่ายเอกสารระหว่างห้องสมุด ต่างประเทศ	754	852	975
7. บริการค้น Index Medicus	12	366	528
8. บริการค้นข้อมูลสารนิเทศ CD-ROM	1,661	24	-
9. ให้บริการถ่ายเอกสารให้แก่บุคคลภายนอก /ห้องสมุดอื่น	1,850	152	298

- Collections พิเศษในห้องสมุด ได้แก่ หนังสือทางด้านการบริหารงาน กลุ่มคุณภาพ (QC)

- สิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นใช้ ได้แก่

1. Holding List of Periodicals in the Library, Faculty of Medicine, Prince of Songkla University, Songkla, 1989
2. วรณัฐ เตี้ยวตระกูล : หัวข้อเรื่องทางการแพทย์สำหรับตรวจชำระวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย (ใช้เป็นคู่มือในการทำตรวจชำระวารสารทางการแพทย์ภาษาไทยในห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่)
3. ตรวจชำระวารสารทางการแพทย์ไทย ในห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เล่ม 1 : ตรวจชำระชื่อผู้แต่ง เล่ม 2 : ตรวจชำระหัวข้อเรื่อง ก-ม เล่ม 3 : ตรวจชำระหัวข้อเรื่อง ย-ฮ

การใช้คอมพิวเตอร์ในห้องสมุด

ห้องสมุดได้นำเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในการพัฒนางานต่าง ๆ ในห้องสมุด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการบริการ ตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา ปัจจุบันห้องสมุดมีเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ 2 เครื่อง และ Printer 1 ตัว รายละเอียดของฮาร์ดแวร์ และ ซอฟต์แวร์ มีดังต่อไปนี้

1. ฮาร์ดแวร์หรือระบบเครื่อง

1.1 ไมโครคอมพิวเตอร์ IBM (Compatible) PC/XT ขนาด 640 KB ใช้การคัดภาษาไทย รหัส สมอ. ของบริษัทศรีตรังคอมพิวเตอร์ มี Hard disk ขนาด 30 MB และต่อพ่วงกับเครื่อง CD-ROM Player

1.2 ไมโครคอมพิวเตอร์ ARC รุ่น Turbo 12 PC/AT มีหน่วยความจำภายใน (RAM) ขนาด 1 MB ใช้การคัดภาษาไทย รหัส สมอ. ของบริษัท IRC จำกัด มี Hard disk ขนาด 40 MB

1.3 Printer NEC รุ่น P7 ขนาด 24 pins มีความกว้างแคร์พิมพ์ 132 คอลัมน์

2. ซอฟต์แวร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ ดังนี้

2.1 Wordprocessor

- ใช้โปรแกรม Offis Word กับงานพิมพ์เอกสารทั่ว ๆ ไปที่จำเป็นต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการพิมพ์

2.2 GBASE III plus

- ใช้ในงานจัดทำ เช่น จัดเก็บรายชื่อหนังสือที่สั่งซื้อเข้ามาในห้องสมุด
- ใช้ในงานวิเคราะห์เลขหมู่ฯ โดยจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ที่นำออกไปให้บริการ
- งานโสตทัศนอุปกรณ์ โดยจัดทำรายชื่อโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดทั้งหมด
- งานวารสาร
 - จัดทำรายชื่อวารสารที่มีในห้องสมุดทั้งหมด
 - งานครรชนวารสารภาษาไทย (ข้อมูลเฉพาะปี 2529-2530)

2.3 Lotus 1-2-3

- งานวารสาร โดยจัดทำรายชื่อวารสารภาษาต่างประเทศที่บอกรับพร้อมทั้งราคาค่าบอกรับวารสาร

2.4 Mini-micro CDS/ISIS version 1.1

- งาน Union List of Serials (ฐานข้อมูล UNIO) ระหว่างห้องสมุด

นอกจากนี้ ห้องสมุดยังให้บริการค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล MEDLINE แก่ผู้ใช้ห้องสมุด โดยใช้

CD-ROM และบันทึกข้อมูลที่ค้นได้ลงในแผ่น diskette ที่ผู้ใช้ห้องสมุดนำมา

แนวโน้มของห้องสมุดในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7

ในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 มหาวิทยาลัยมีแนวโน้มจะรวมหน่วยงานฝ่ายหอสมุด กุณนิจยงหลงฯ เข้ากับฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อจัดตั้งเป็นสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

โครงสร้างและภาระงานภายในห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ

